

Besluit van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 28 juni 2022, nummer WBN 2022/4, houdende wijziging van de Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap 2003

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Gelet op de Rijkswet op het Nederlanderschap, het Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap, het Besluit Naturalisatietoets, de Regeling naturalisatietoets Nederland en de Regeling verkrijging en verlies Nederlanderschap;

Besluit:

ARTIKEL I

De Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap 2003 wordt als volgt gewijzigd:

A

Paragraaf 2.4.2.3/6-3 Toelichting ad artikel 6, derde lid, HRWN-NL komt te luiden:

Paragraaf 2.4.2.3. Geen gevaar voor de openbare orde, etc.

Daarna onderzoekt de burgemeester of er op grond van het gedrag van de minderjarige optant van zestien jaar of ouder, de meerderjarige optant of dat van zijn minderjarige kinderen van zestien jaar of ouder voor wie medeverkrijging van het Nederlanderschap wordt beoogd, ernstige vermoedens bestaan dat zij een gevaar opleveren voor de openbare orde, de goede zeden of de veiligheid van het Koninkrijk (artikel 10, tweede lid, BvVN).

Dit onderzoek wordt verricht aan de hand van de door of namens de optant verstrekte gegevens, door de burgemeester opgevraagde uittreksels uit het register van de Justitiële documentatiedienst (JDD) en gegevens van de korpschef (Basisvoorziening Informatie – Integrale Bevraging – BVI-IB). Op het moment van de bevestiging van de optieverklaring geldt dat uittreksels van de JDD niet ouder mogen zijn dan zes maanden (zie de toelichting bij artikel 6, vierde lid, RWN en artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, RWN).

Bij opties op grond van artikel 6, eerste lid, aanhef en onder b, RWN (als de optant minderjarig is), artikel 6, eerste lid, aanhef en onder d en k t/m o, RWN (als de optant op het moment van het afleggen van de optie de leeftijd van zestien jaar nog niet heeft bereikt) en bij opties op grond van artikel II RRWN (2008) (als de optant op het moment van het afleggen van de optie nog minderjarig is) blijft onderzoek naar de eventuele antecedenten van de optant achterwege. Er wordt ook geen onderzoek gedaan naar de eventuele antecedenten van minderjarige kinderen van wie het de bedoeling is dat zij delen in de optie en die op het moment van de optieverklaring de leeftijd van zestien jaar nog niet hebben bereikt. Bovendien onderzoekt de burgemeester of de optant polygaam gehuwd is (zie toelichting bij artikel 6, derde lid, RWN).

B

Paragraaf 1.1.1/8-1-d Toelichting ad artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, HRWN-NL komt te luiden:

Paragraaf 1.1.1. Historie

Situatie tot 1 januari 2013

Op 1 april 2003 is de naturalisatietoets geïntroduceerd voor de verzoeker die wil naturaliseren. Sinds 1 april 2007 geldt dat een verzoeker de naturalisatietoets heeft behaald, als hij het inburgeringsexamen als bedoeld in het toenmalige artikel 7, tweede lid van de Wet inburgering heeft behaald. In sommige gevallen kan de verzoeker in aanmerking komen voor een (gedeeltelijke) vrijstelling of ontheffing van de naturalisatietoets.

Situatie vanaf 1 januari 2013

Op 1 januari 2013 veranderde de inhoud van het inburgeringsexamen. Daarmee veranderde ook

de inhoud van de naturalisatietoets. De examenonderdelen Elektronisch Praktijkexamen (EPE) en het decentraal praktijkexamen zijn komen te vervallen. Het examen bevat vanaf dat moment de volgende onderdelen: de vaardigheden lezen, luisteren, spreken en schrijven in de Nederlandse taal op niveau A2. Het onderdeel Kennis Nederlandse Samenleving (KNS) bleef bestaan.

Verzoekers die op 1 januari 2013 al de nodige inspanningen hadden gedaan om zich voor te bereiden op het inburgeringsexamen zoals dit in de Wet inburgering luidde op 31 december 2012 kregen tot 1 januari 2015 de tijd om dit inburgeringsexamen af te maken. Deze verzoekers konden er ook voor kiezen om het inburgeringsexamen, zoals dat in de Wet inburgering vanaf 1 januari 2013 luidde, af te leggen.

De gemeentelijke taken met betrekking tot de uitvoering van de Wet inburgering zijn op 1 januari 2013 overgegaan naar de toenmalige Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voert deze taken uit. Het gaat hier om handhaving van de inburgeringsplicht van inburgeringsplichtige vreemdelingen die op of na 1 januari 2013 rechtmatig verblijf krijgen in Nederland. De gemeente bleef de handhaving verzorgen van inburgeringsplichtige vreemdelingen die voor 1 januari 2013 al rechtmatig verblijf hadden in Nederland.

Situatie vanaf 1 januari 2015

Op 1 januari 2015 veranderde de inhoud van het inburgeringsexamen. Daarmee veranderde ook de inhoud van de naturalisatietoets.

Aan het inburgeringsexamen is aan het onderdeel kennis van de Nederlandse samenleving op 1 januari 2015 het onderdeel oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt toegevoegd. Voor meer toelichting op dit examenonderdeel, zie Stb. 2014, 404.

Voor vrijstelling van het onderdeel oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt zie paragraaf 2.2.3.

Situatie vanaf 1 oktober 2017

Op 1 oktober 2017 veranderde de inhoud van het inburgeringsexamen. Daarmee veranderde ook de inhoud van de naturalisatietoets.

Aan het inburgeringsexamen is op 1 oktober 2017 het examenonderdeel participatieverklaringstraject toegevoegd. Door middel van het participatieverklaringstraject maken inburgeringsplichtigen (vreemdelingen op wie de Wet inburgering van toepassing is) nader kennis met de kernwaarden van de Nederlandse samenleving. Voor meer toelichting op dit examenonderdeel, zie Stcrt. 2017, 55853.

Voor vrijstelling van het onderdeel participatieverklaringstraject zie paragraaf 2.2.3.

Situatie vanaf 1 juli 2018

Per 1 juli 2018 is de Regeling naturalisatietoets Nederland gewijzigd. In de Regeling zijn wijzigingen opgenomen met betrekking tot de examenpogingen, die een verzoeker moet hebben gedaan als bewijs dat hij aantoonbaar voldoende inspanningen heeft verricht om het inburgeringsexamen te halen. Ook is opgenomen dat een alfabetiseringscursus mee kan tellen bij het aantal benodigde uren dat een verzoeker moet hebben deelgenomen aan een inburgeringscursus. Deze wijzigingen worden verder toegelicht in paragraaf 2.3.4.

Situatie vanaf 28 mei 2019

Per 28 mei 2019 is de Regeling naturalisatietoets Nederland gewijzigd. In artikel 4, achtste lid, onder c, Regeling naturalisatietoets Nederland is een gedeeltelijke vrijstelling opgenomen, voor het onderdeel oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt (zie verder paragraaf 2.2.1 bij de toelichting op artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, RWN).

Situatie vanaf 1 oktober 2020

Per 1 oktober 2020 is de Regeling naturalisatietoets Nederland gewijzigd. In artikel 4, achtste lid, onder c, Regeling naturalisatietoets Nederland is een gedeeltelijke vrijstelling opgenomen, voor het onderdeel oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt (zie verder paragraaf 2.2.3 bij de toelichting op artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, RWN).

Overgangssituatie op 1 januari 2022 in verband met nieuwe Wet inburgering 2021

Op 1 januari 2022 **is** de nieuwe Wet inburgering 2021 in werking **getreden**. Deze heeft als doel alle nieuwe inwoners van Nederland met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk Nederlands te leren

spreeken en schrijven op het voor hen hoogst haalbare niveau, zodat zij zo goed mogelijk mee kunnen draaien in de Nederlandse samenleving.

Het Besluit naturalisatietoets, dat op 18 maart 2022 is gepubliceerd (Stb. 2022, 115 van 18 maart 2022) blijft met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 echter bepalend bij het beoordelen van de vraag of in het kader van een naturalisatieverzoek is voldaan aan het vereiste van de naturalisatietoets.

Dit betekent dat ook na 1 januari 2022 een voor of na deze datum ingediend naturalisatieverzoek wordt ingewilligd (als ook aan de andere voorwaarden is voldaan) als de naturalisatieverzoeker een inburgeringsdiploma heeft, dat aantoont dat hij een taalbeheersing op niveau A2 heeft in de Nederlandse taal. Ook de andere vrijstellende documenten, die vermeld zijn in artikel 3 Besluit naturalisatietoets (zoals dat luidt sinds 1 januari 2013), blijven gelden als vrijstelling van de naturalisatietoets.

Omdat ook de Regeling naturalisatietoets Nederland, zoals deze luidt sinds 1 oktober 2020, nog steeds van kracht is, blijven de in die regeling genoemde documenten voor een gedeeltelijke vrijstelling van de naturalisatietoets, voor een medische of andere ontheffing (zoals bijvoorbeeld wegens 'aantoonbaar geleverde inspanningen') van kracht op de manier zoals zij waren vóór 1 januari 2022. De instantie als bedoeld in artikel 5 lid 1 Regeling naturalisatietoets Nederland die adviseert over het bestaan van een psychische of lichamelijke belemmering dan wel een verstandelijke handicap, blijft Argonaut.

De grondslag voor het stellen van de voorwaarde dat de verzoeker om naturalisatie aantoont dat hij als ingeburgerd kan worden beschouwd, ligt in artikel 8, eerste lid en onder d, RWN. Daaraan is voor verzoekers die woonachtig zijn in Europees Nederland of buiten het Koninkrijk invulling gegeven in het Besluit naturalisatietoets, de Regeling naturalisatietoets Nederland en de Handleiding.

C

Paragraaf 4/9-1-a Toelichting ad artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, HRWN-NL komt te luiden:

Paragraaf 4. Afwijzing als er serieuze verdenkingen bestaan dat de vreemdeling een misdrijf heeft gepleegd waarop nog een sanctie kan volgen

De woorden 'ernstige vermoedens' in het onderhavige artikellid geven aan dat niet alleen misdrijven waarvoor de vreemdeling al onherroepelijk is veroordeeld in aanmerking moeten worden genomen, maar ook misdrijven waarvan hij op goede gronden wordt verdacht en waarop alsnog een sanctie kan volgen.

Met 'sanctie' wordt hier niet alleen bedoeld een straf (bijvoorbeeld geldboete, taakstraf of gevangenisstraf) of een maatregel die door de strafrechter is opgelegd, maar ook uitgevaardigde strafbeschikkingen of door de politie of het OM opgelegde boeten. De vreemdeling mag weliswaar niet voor schuldig worden gehouden zolang dat niet is komen vast te staan, maar dat brengt niet met zich mee dat een serieuze verdenking ter zake van misdrijf irrelevant is. De wet bepaalt immers dat weigering van naturalisatie of optie moet plaatsvinden, als op grond van het gedrag van de vreemdeling ernstige vermoedens bestaan dat hij een gevaar oplevert voor de openbare orde. Als naderhand blijkt dat de ernstige vermoedens toch niet hebben geleid tot een sanctie, zal dat bij de verdere behandeling van de naturalisatie- of optieprocedure worden betrokken.

Aanleiding voor het aannemen van een serieuze verdenking kan bijvoorbeeld zijn een tegen de vreemdeling wegens misdrijf opgemaakt proces-verbaal (kan onder meer blijken uit de informatie verkregen via de bevraging om inlichtingen uit Basisvoorziening Informatie – Integrale Bevraging (BVI-IB) van de Nationale Politie) of de vermelding op het uittreksel van de Justitiële documentatiedienst (JDD) van een openstaande strafzaak ter zake van misdrijf. Ook als de vreemdeling al is veroordeeld voor een misdrijf of jegens hem ter zake van een misdrijf een strafbeschikking is uitgevaardigd, maar hij tegen het vonnis in hoger beroep is gegaan of verzet heeft aangetekend tegen de strafbeschikking, is de strafzaak nog niet onherroepelijk afgedaan en is er nog steeds sprake van een serieuze verdenking. Het is mogelijk dat de vreemdeling in hoger beroep wordt veroordeeld tot een andere straf. Verder is er sprake van ernstige vermoedens als de vreemdeling zich nog in de proeftijd bevindt. Een proeftijd kan worden verbonden aan een voorwaardelijk sepot, een voorwaardelijke veroordeling of een voorwaardelijke gratie. Als de vreemdeling zich niet houdt aan de voorwaarden, kan alsnog strafvervolgning worden ingesteld of kan de gratie ongedaan worden gemaakt.

Van belang is dat een afwijzende beslissing nimmer kan worden gebaseerd op alleen een enkel proces-verbaal. Een proces-verbaal leidt immers niet altijd tot het opleggen van een sanctie. Wel vormt het proces-verbaal aanleiding om een nader onderzoek in te stellen. Zolang niet vast staat dat de vreemdeling geen gevaar oplevert voor de openbare orde, kan hij geen Nederlander worden. Telkens zal zorgvuldig moeten worden onderzocht of er goede redenen aanwezig zijn om

aan te nemen dat het vermeende misdrijf zal kunnen leiden tot een sanctie.

D

Paragraaf 8.2/9-1-a Toelichting ad artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, HRWN-NL komt te luiden:

Paragraaf 8.2. Gegevens van de Justitiële documentatiedienst

De IND (bij naturalisatie) en de burgemeester (bij optie) vraagt gegevens op bij de Justitiële documentatiedienst (JDD). Let op: bij naturalisatie behoeft de burgemeester de JDD niet te raadplegen.

De vermelding op het uittreksel van de Justitiële documentatiedienst (JDD) van een openstaande strafzaak ter zake van misdrijf is voldoende om aan te nemen dat er ernstige vermoedens bestaan dat de vreemdeling een gevaar oplevert voor de openbare orde. Er hoeft geen nader onderzoek verricht te worden naar de feiten vermeld op het uittreksel. De omstandigheid dat een feit voorkomt in het uittreksel van de JDD betekent dat er een vervolgingsbeslissing is genomen, die inhoudt dat er een strafbeschikking (van het OM) of een strafvonnis (van de strafrechter) kan volgen. Wel kan het verstandig zijn, om de zaak aan te houden als er een vermoeden is dat een straf kan volgen die niet onder het openbare orde beleid valt. Het uittreksel uit de Justitiële documentatie wordt ook wel het 'strafblad' genoemd en hierop worden strafbare feiten vermeld ter zake waarvan het OM vervolging heeft ingesteld. Als de zaak eenmaal is afgehandeld wordt de beslissing van het OM of de uitspraak van de rechter op het strafblad vermeld. Vermelding van een zaak op het strafblad betekent dus dat er sprake is van vervolging of veroordeling terzake van het desbetreffende strafbare feit.

Als uit de gegevens blijkt dat sprake is van feiten en omstandigheden die niet overeenkomen met wat de vreemdeling (bij optie: op model 1.14, bij naturalisatie: op model 2.3) zelf heeft verklaard, dan wordt de vreemdeling door de burgemeester (bij optie) en door de IND (bij naturalisatie) in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen (artikel 4:7 Awb). De zienswijze wordt bij optie door de burgemeester bij de beoordeling betrokken, bij naturalisatie door de IND.

E

Paragraaf 8.3/9-1-a Toelichting ad artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, HRWN-NL komt te luiden:

Paragraaf 8.3. Bericht van de Korpschef

Verder moet de burgemeester bij optie en de IND bij naturalisatie contact opnemen met de korpschef om na te gaan of de vreemdeling voorkomt in de Basisvoorziening Informatie – Integrale Bevraging (BVI-IB) van de nationale politie. De burgemeester kan voor raadpleging van de BVI-IB gebruik maken van model 1.29 uit deze Handleiding.

Als uit de gegevens blijkt dat sprake is van omstandigheden die niet overeenkomen met wat de vreemdeling (bij optie: op model 1.14, bij naturalisatie: op model 2.3) zelf heeft verklaard, dan wordt de vreemdeling door de burgemeester (bij optie) en door de IND (bij naturalisatie) in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen (artikel 4:7 Awb). De zienswijze wordt bij optie door de burgemeester bij de beoordeling betrokken, bij naturalisatie door de IND.

Als uit vorengenoemde check in BVI-IB blijkt dat er sprake is van een openstaande strafzaak en deze strafzaak niet vermeld is op het uittreksel van de JDD neemt de IND bij naturalisatie en de burgemeester bij optie contact op met het OM om te onderzoeken of de vreemdeling voor dat misdrijf al wordt of nog zal worden vervolgd. Nader onderzoek is noodzakelijk om duidelijkheid te verkrijgen, of de in de geraadpleegde systemen geregistreerde meldingen of processen verbaal staan nog zullen leiden tot vervolging.

Verder moet op basis van de informatie uit de check van BVI-IB worden nagegaan of er een vrijheidsbenemende straf of maatregel, een taakstraf, een boete of een maatregel strekkend tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel van € 810,- of meer kan worden gevorderd. Als de vreemdeling een transactievoorstel zal kunnen worden gedaan of een strafbeschikking kan worden uitgevaardigd, moet worden nagegaan of de hoogte van het transactiebedrag € 810,- of meer (dan wel, als aan de vreemdeling al eerder vermogenssancties zijn opgelegd: € 405,- of meer) kan zijn. Als de zaak zal worden geseponeerd, moet worden nagegaan of het sepot een onvoorwaardelijk sepot zal zijn en zo dat niet het geval is, welke de voorwaarden en eventuele proeftijd zullen zijn.

Als de vreemdeling een maatregel strekkend tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel is (of nog kan worden) opgelegd, moet worden nagegaan wanneer de laatst opgelegde

sanctie ten uitvoer is gelegd. Het kan daarbij voorkomen dat de ontnemingsmaatregel pas (veel) later ten uitvoer is gelegd dan de eventueel eveneens opgelegde vrijheidsstraf of geldboete.

Zolang niet vast staat dat de vreemdeling geen gevaar oplevert voor de openbare orde, kan hij geen Nederlander worden. Telkens zal zorgvuldig moeten worden onderzocht of er goede redenen aanwezig zijn om aan te nemen dat het vermeende misdrijf zal kunnen leiden tot een sanctie, die onder het openbare orde beleid valt.

De voor de beslissing op het verzoek om naturalisatie of optie vereiste zorgvuldigheid strekt niet zover dat de IND of de burgemeester zich zelfstandig een oordeel behoort te vormen over de mogelijke uitkomst van de strafzaak. De beslissing op het verzoek om naturalisatie of optie wordt niet onnodig aangehouden in afwachting van de uitkomst van een strafprocedure. Als er sprake is van een in het buitenland gepleegd delict, onderzoekt de IND bij naturalisatie en de burgemeester bij optie of het betreffende feit naar Nederlands recht een misdrijf is. De IND (bij naturalisatie) of burgemeester (bij optie) neemt dan contact op met het parket van de officier van justitie om te onderzoeken of de beoordeling van het misdrijf door de buitenlandse rechter vergelijkbaar is met de beoordeling naar Nederlandse maatstaven. Als het (Nederlandse) OM voor de eis ter zitting richtlijnen hanteert, dienen die richtlijnen als uitgangspunt. Met de individuele omstandigheden kan daarbij in het algemeen geen rekening worden gehouden. Het OM noch de IND/de burgemeester kan zich een oordeel vormen over het aan de strafrechter toekomend oordeel over de juiste strafmaat in een individuele casus. Het OM kan in het algemeen slechts adviseren over de eis ter zitting. De daarbij door het OM gehanteerde richtlijnen geven echter duidelijke en objectieve maatstaven aan de hand waarvan de gangbare straf voor de betreffende delicten uniform kan worden beoordeeld. Dat laat onverlet dat in zeer bijzondere (individuele) gevallen alleen dan tot een juiste toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap kan worden gekomen door af te wijken.

De beoordeling van de door de vreemdeling naar voren gebrachte bijzondere feiten of omstandigheden gebeurt bij naturalisatie bij de IND en bij optie bij de burgemeester.

F

Artikel 15-1-d Toelichting ad artikel 15, eerste lid, aanhef en onder d, HRWN-NL komt te luiden:

15-1-d. Toelichting ad artikel 15, eerste lid, aanhef en onder d

Het Nederlanderschap gaat voor een meerderjarige verloren door intrekking door Onze Minister van het besluit waarbij het Nederlanderschap is verleend, welke kan plaatsvinden, indien de betrokkene heeft nagelaten na de totstandkoming van zijn naturalisatie al het mogelijke te doen om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen.

Van de verzoeker om naturalisatie wordt verlangd dat hij het mogelijke doet om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen dan wel zich bereid verklaart om na de totstandkoming van de naturalisatie het mogelijke te zullen doen om die nationaliteit te verliezen (artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, RWN). Dit is alleen anders als iemand valt onder een van de uitzonderingscategorieën (zie de toelichting bij artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, RWN).

Een afstandsverklaring van de oorspronkelijke nationaliteit moet in beginsel gelegaliseerd zijn. Zonder legalisatie kan in beginsel geen waarde aan de afstandsverklaring worden gehecht. Alleen als uit algemene bronnen uit het betreffende land blijkt dat dit land nooit overgaat tot legalisatie kan een afstandsverklaring worden geaccepteerd zonder legalisatie. Ook andere documenten afgegeven door de autoriteiten van het land van oorspronkelijke nationaliteit moeten in beginsel gelegaliseerd zijn, als met deze documenten wordt beoogd aan te tonen dat voldoende inspanningen zijn verricht op grond waarvan de IND de afstandsprocedure kan afsluiten.

Buitenlandse documenten die niet in het Nederlands, Engels, Duits of Frans zijn opgesteld moeten in principe worden vertaald. De genaturaliseerde is zelf verantwoordelijk voor het laten vertalen van de door hem of haar ingebrachte documenten. Als uit een overgelegd document, dat niet vertaald is, niet valt af te leiden wat de inhoud van het stuk is, dan kan aan het document geen waarde voor wat betreft de afstandsprocedure worden toegekend.

De IND kan geen contact opnemen met een buitenlandse ambassade om de voortgang van het afstandsverzoek van een betrokkene te bespreken, tenzij betrokkene hiertoe schriftelijk toestemming heeft gegeven. Als een ambassade op eigen initiatief informatie aanlevert bij de IND over een specifiek afstandsverzoek, dan moet de IND dat aan betrokkene overleggen, als deze informatie (mede) leidt tot intrekking van het Nederlanderschap.

Als een afstandsplichtige die een afstandsverzoek heeft ingediend drie jaar nadat de afstandsprocedure is gestart nog geen bewijs van afstand heeft overgelegd, beoordeelt de IND of betrokkene al het nodige heeft gedaan om afstand te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Hierbij zijn drie conclusies mogelijk:

- Betrokkene heeft voldoende inspanning gepleegd om afstand te doen en er is geen voortgang meer te verwachten. In dat geval sluit de IND de openstaande afstandsprocedure af en stuurt hij betrokkene een brief, met de mededeling dat het Nederlanderschap niet wordt ingetrokken, maar dat betrokkene wel afstandsplichtig blijft. Als betrokkene nadien alsnog een afstandsverklaring overlegt, wordt deze op de gebruikelijke wijze verwerkt. Ook is het mogelijk dat betrokkene in deze situatie definitief wordt ontheven van de afstandsplicht, zie verder onder *Ontheffing van het doen van afstand van de oorspronkelijke nationaliteit na het koninklijk besluit*.
- Betrokkene heeft voldoende stappen ondernomen en er is nog voortgang te verwachten. In dat geval sluit de IND de procedure niet af en wordt gewacht op een bewijs van afstand.
- Betrokkene heeft niet aangetoond dat hij al het mogelijke heeft gedaan om afstand te doen. In dat geval kan de IND overgaan tot intrekking van het besluit waarbij het Nederlanderschap is verleend.

Intrekking van het Nederlanderschap

Als de betrokkene, ondanks zijn eerdere verklaring bereid te zijn tot het doen van afstand van zijn oorspronkelijke nationaliteit, na totstandkoming van de naturalisatie heeft nagelaten al het mogelijke te doen om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen, kan de IND namens Onze Minister overgaan tot intrekking van het Nederlanderschap.

Het Nederlanderschap gaat verloren op de datum van het intrekkingbesluit. De hier bedoelde intrekking heeft – in tegenstelling tot de intrekking van artikel 14, eerste lid, RWN – geen terugwerkende kracht. Het intrekkingbesluit kan ook verlies van het Nederlanderschap tot gevolg hebben van de minderjarige kinderen die aanvankelijk zijn meegenaturaliseerd, en wel op grond van artikel 16, eerste lid, aanhef en onder d, RWN (zie de toelichting bij artikel 16, eerste lid, aanhef en onder d, RWN).

Gevolgen van de intrekking

De IND deelt namens Onze Minister direct na intrekking van het Nederlanderschap aan betrokkene mee dat hij niet langer afstand hoeft te doen van zijn oorspronkelijke nationaliteit. Zie voor de gevolgen van de intrekking voor bij de naturalisatie gewijzigde of vastgestelde namen, de toelichting bij artikel 14, eerste lid, RWN, paragraaf 5.3.

Verzending, uitreiking en publicatie van het intrekkingbesluit

Op grond van artikel 70, eerste lid, BvVN wordt een afschrift van het besluit tot intrekking gezonden aan de personen van wie het Nederlanderschap is ingetrokken, aan de autoriteit die het verzoek om naturalisatie in ontvangst heeft genomen, aan de autoriteit die verantwoordelijk is voor het bijhouden in de basisadministratie van de gegevens over de desbetreffende persoon en, zo nodig, aan andere betrokken instanties (artikel 70, eerste lid, BvVN). Artikel 66, tweede, derde en vierde lid, BvVN zijn daarbij van overeenkomstige toepassing, hetgeen betekent:

- dat bij het bekend zijn van de woon- of verblijfplaats van de betrokken persoon het afschrift van het besluit wordt gezonden aan dat adres en bij het niet bekend zijn daarvan toezending geschiedt aan het laatst bekende adres (onder beide omstandigheden geschiedt de verzending aan de rechtstreeks betrokkene(n) aangetekend en met ontvangstbevestiging);
- dat, als de IND dat namens Onze Minister noodzakelijk acht, uitreiking van het afschrift van het besluit plaatsvindt (zie de toelichting bij artikel 14, eerste lid, RWN);
- dat, als de IND dat namens Onze Minister nodig acht, hij het besluit tot intrekking publiceert in een of meer lokale bladen van de vermoedelijke verblijfplaats van betrokkenen of in de Staatscourant, de Curaçaose Courant, de Landscourant van Sint Maarten of de Landscourant van Aruba, al naar gelang de vermoedelijke verblijfplaats.

Administratieve verwerking van het intrekkingbesluit

Wordt de burgemeester door de IND in kennis gesteld van een besluit tot intrekking, dan bevordert hij dat:

- het besluit tot intrekking wordt verwerkt in de BRP;
- de Nederlandse reisdocumenten die zijn uitgereikt aan betrokkene – en zijn eventuele kinderen die in het verlies hebben gedeeld (zie artikel 16 RWN) – overeenkomstig de Paspoortwet worden ingenomen;
- de politie wordt ingelicht met betrekking tot de nationaliteitsmutatie(s);
- betrokkenen er op worden gewezen hun verblijfsrechtelijke positie bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) te regelen;
- in voorkomende gevallen de akten van de burgerlijke stand worden bijgewerkt (vergelijk ook artikel 70, tweede lid, BvVN).

Feitelijk afstand van de oorspronkelijke nationaliteit voor datum intrekkingbesluit

De intrekking van het Nederlanderschap heeft geen rechtsgevolg als betrokkene tijdens de bezwaarprocedure of nadat de intrekking in rechte is vast komen te staan, aantoonde dat hij afstand had gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit voor de datum van het intrekkingbesluit. Betrokkene is dan altijd Nederlander gebleven. Uit artikel 14 lid 8 RWN volgt immers dat intrekking van het Nederlanderschap anders dan op grond van artikel 14 lid 1 RWN, geen staatloosheid tot gevolg mag hebben.

Bezwaar tegen het intrekkingbesluit

Het besluit tot intrekking van het Nederlanderschap is een beschikking als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De Awb is in het kader van de intrekking van toepassing ongeacht of de persoon in kwestie door tussenkomst van de burgemeester, de gezaghebber, de Gouverneur of een diplomatieke of consulaire post is genaturaliseerd, nu de beslissing tot intrekking zelf genomen wordt door Onze Minister in zijn hoedanigheid van Minister van het Koninkrijk. De persoon in kwestie kan tegen de beschikking bezwaar maken doch dit bezwaar heeft geen schorsende werking.

Wordt het bezwaar gegrond verklaard, dan zal het intrekkingbesluit worden herroepen. De herroeping werkt terug tot de datum van het intrekkingbesluit. Hierdoor wordt betrokkene geacht nimmer het Nederlanderschap door intrekking te hebben verloren. Bij een ongegrond bezwaar is beroep mogelijk bij de rechtbank, sector Bestuursrecht.

Mocht betrokkene na ingesteld bezwaar c.q. beroep alsnog moeten worden aangemerkt als Nederlander, wordt de burgemeester wederom door de IND hiervan in kennis gesteld.

Afstand tijdens bezwaarprocedure maar na intrekking van het Nederlanderschap

Als betrokkene tijdens de bezwaarprocedure aantoonde dat hij afstand heeft gedaan na de datum van het intrekkingbesluit, kan de IND besluiten het bezwaar tegen de intrekking gegrond te verklaren. Ook kan de IND in de bezwaarprocedure besluiten betrokkene alsnog meer tijd te geven om afstand te doen als tijdens die procedure is gebleken dat betrokkene door omstandigheden niet al het mogelijke heeft kunnen doen om afstand te doen en de IND daar eerder niet van wist.

Overgangsrecht bij bezwaar tegen een koninklijk besluit tot intrekking Nederlanderschap

Op grond van artikel 15, aanhef en onder d, RWN (oud) werd tot 1 april 2003 het Nederlanderschap ingetrokken bij koninklijk besluit. Op een bezwaarschrift gericht tegen een koninklijk besluit tot intrekking van het Nederlanderschap wegens het niet nakomen van de afstandsverplichting, dient (ook na inwerkingtreding van de wijzigingswetten uit 2000 en 2002) te worden beslist door middel van een koninklijk besluit (dit op grond van artikel 1:5, eerste lid juncto artikel 6:4, eerste lid, Awb).

Ontheffing van het doen van afstand van de oorspronkelijke nationaliteit na het koninklijk besluit

De systematiek van de RWN staat er niet aan in de weg dat de IND, na verlening van het Nederlanderschap, de genaturaliseerde die in beginsel afstandsplichtig is, alsnog ontheft van de afstandsplicht.¹ Dat betekent dat een (expliciet of impliciet) verzoek om ontheffen te worden van de afstandsplicht nadat het Nederlanderschap is verleend, aangemerkt moet worden als een aanvraag in de zin van artikel 1:3, derde lid, Awb en dat daarop een besluit in de zin van die bepaling dient te worden genomen. Deze beoordeling wordt neergelegd in een beschikking, waartegen rechtsmiddelen (bezwaar, beroep en hoger beroep) kunnen worden aangewend. Is het verzoek om ontheffing niet of onvoldoende duidelijk gemotiveerd, dan wordt herstelverzuim geboden.

Uitgangspunt bij de beoordeling van een verzoek om ontheffing is dat na de verlening of verkrijging van het Nederlanderschap in beginsel niet meer met succes een beroep kan worden gedaan op één van de uitzonderingscategorieën, die zijn geformuleerd voor de nadere uitvoering van artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, RWN en zijn vastgelegd in artikel 6 RvVN. Op dit uitgangspunt bestaan enkele uitzonderingen.

Ontheffing van de afstandsplicht kan in ieder geval wel aan de orde zijn als:

- na het KB blijkt dat op betrokkene een van de vrijstellingsgronden van artikel 9, derde lid, RWN van toepassing was op de datum van het KB.
- na het KB na jaren van pogingen van betrokkene om afstand te doen, gebleken is dat de betreffende autoriteiten daar niet aan meewerken (zie artikel 58, derde lid jo artikel 60, BvVN); of
- na het KB de nationaliteitswetgeving van het land van de oorspronkelijke nationaliteit is

¹ Raad van State 8 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:336

gewijzigd, waardoor betrokkene na het KB alsnog voldoet aan het gestelde in artikel 6, eerste lid onder a of b, RvvN.

Een verzoek om ontheffing van de afstandsverplichting wordt in beginsel geweigerd als betrokkene daarvoor ten aanzien van één van de bestaande beleidsmatige uitzonderingscategorieën van artikel 9, eerste lid, aanhef en onder b, RWN feiten en/of omstandigheden aanvoert die hij ook al voor de naturalisatiedatum had kunnen weten of zich had kunnen realiseren. Ook gewijzigde persoonlijke omstandigheden of gewijzigde omstandigheden in het land van de andere nationaliteit (niet zijnde gewijzigde regels of praktijken ten aanzien van het doen van afstand) na verkrijging van het Nederlanderschap kunnen in beginsel niet leiden tot ontheffing van de afstandsverplichting.

In gevallen waarin sprake is van uitzonderlijke omstandigheden kan de IND betrokkene op grond van artikel 60 BvvN ontheffen van de afstandsplicht.

Van uitzonderlijke omstandigheden is, bijvoorbeeld, geen sprake als betrokkene zich beroept op gevolgen van het doen van afstand die zich bevinden in de sfeer van het verliezen van een baan, het moeten verhuizen, het niet op vakantie kunnen gaan in het land van de andere nationaliteit, het mislopen van een erfenis waar hij na verkrijging van het Nederlanderschap recht op heeft gekregen, of het feit dat de kinderen van betrokkene de betreffende nationaliteit ook verliezen. Het indienen van een verzoek om ontheffing, schort de lopende afstandsprocedure niet op. De voor die procedure gangbare termijnen blijven in beginsel van kracht. Indien positief wordt beslist op het verzoek tot ontheffing, wordt de lopende afstandsprocedure gelijktijdig afgerond.

Indien het verzoek om alsnog ontheffen te worden van de afstandsplicht wordt afgewezen, dan wijst de IND betrokkene er in het besluit op dat hij of zij nog steeds afstandsplichtig is. Tevens wordt in het besluit verzocht om binnen 4 weken aan te geven of betrokkene van plan is gehoor te geven aan de afstandsverplichting. Geeft betrokkene aan dat hij of zij de afstandsverplichting nakomt, dan gelden in beginsel de normale termijnen voor de onderliggende procedure. Eventueel kan op basis van een gemotiveerd verzoek uitstel worden verleend voor het doen van afstand. In het geval verzoeker aangeeft de afstandsverplichting niet na te zullen komen, of niet reageert, kan in beginsel meteen worden overgegaan tot het uitbrengen van een voornemen tot intrekking van het Nederlanderschap.

G

Model 1.51 HRWN-NL is gewijzigd en komt te luiden als aangegeven in bijlage 1.

H

Model 1.56 HRWN-NL wordt toegevoegd en komt te luiden als aangegeven in bijlage 2.

I

Model 1.57 HRWN-NL wordt toegevoegd en komt te luiden als aangegeven in bijlage 3.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 oktober 2022, met uitzondering van onderdeel B, dat in werking treedt per 1 juli 2022.

Dit besluit zal (met de toelichting) in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 28 juni 2022

*De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
namens deze,
J.W.H.M. Beaujean
directeur-generaal Migratie*

BIJLAGE 1

Model 1.51 HRWN: Optieverklaring op grond van artikel 6, eerste lid, onder p, RWN

Ik:

- ☐ verklaar de Nederlandse nationaliteit te willen herkrijgen:
☐ leg als wettelijk vertegenwoordiger een verklaring tot het herkrijgen van de Nederlandse nationaliteit af voor:

(geslachts)na(a)m(en) :
voorna(a)m(en) :
geboortedatum :
geboorteplaats en geboorteland :
nationaliteit(en) :
adres :
postcode en woonplaats :

☐ Persoonsgegevens wettelijk vertegenwoordiger:

(geslachts)na(a)m(en) :
voorna(a)m(en) :
geboortedatum :
geboorteplaats en geboorteland :
adres :
postcode en woonplaats :

(Onderstaande verklaar ik als wettelijk vertegenwoordiger namens bovengenoemde persoon.)

Ik verklaar:

- dat ik het Nederlanderschap van rechtswege ben verloren op grond van het Verdrag van Straatsburg of op grond van een van de volgende artikelen: artikel 14, zesde lid, RWN, artikel 15, eerste lid, aanhef en onder a of c RWN, artikel 16, eerste lid en onder a, c, d of e RWN, artikel 15, aanhef en onder a of c (1985) RWN of artikel 16, eerste lid, RWN (1985), en
- dat ik met het Nederlanderschap ook het Unieburgerschap ben verloren, en
- het op het verliesmoment redelijkerwijs voorzienbaar was dat het verlies van het Unieburgerschap tot onevenredige gevolgen uit het oogpunt van het Unierecht leidde.

Deze verklaring strekt wel/niet* tot de medeherkrijging van de Nederlandse nationaliteit van mijn hierna genoemde minderjarige kinderen.

Volledige na(a)m(en) kind(eren)	geboortedatum
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Bij deze verklaring is een/geen* verzoek tot naamsvaststelling gevoegd.

Ik verklaar dat alle gegevens waar zijn en dat ik geen belangrijke gegevens heb verzwegen. Ik weet dat het geven van onjuiste informatie of het verzwijgen van informatie ertoe kan leiden dat de Nederlandse nationaliteit wordt ingetrokken, zelfs als dit tot staatloosheid leidt.

.....
(plaats) (datum)

.....
(handtekening/handtekening wettelijk vertegenwoordiger) *

.....
(gemeentestempel)

*** Doorhalen wat niet van toepassing is
Deze verklaring is geen bewijs van de Nederlandse nationaliteit**

BIJLAGE 2

Model 1.56 HRWN: Brief 'zienswijze andere ouder/wettelijk vertegenwoordiger' omtrent verkrijging Nederlanderschap van minderjarige(n)

Behandelend ambtenaar : _____
Doorkiesnummer : _____
Datum : _____
Kenmerk : _____
Betreft : verkrijging Nederlandse nationaliteit

Betreft:

☐ uw minderjarige kind(eren)

_____, geboren op: _____
_____, geboren op: _____
_____, geboren op: _____

Door de heer/mevrouw _____ is verzocht om verkrijging van het Nederlanderschap van bovengenoemd(e) minderjarig(e) kind(eren).

In verband hiermee deel ik u het volgende mee.

Ik verzoek u om binnen drie weken na de dag volgend op het versturen van deze brief in persoon te verschijnen met uw geldig identiteitsbewijs (geldig paspoort, voorzien van foto, personalia en handtekening) om in te stemmen met of uw bedenkingen kenbaar te maken tegen de verkrijging van het Nederlandse nationaliteit van het/de minderjarig(e) kind(eren)

U kunt hiervoor een afspraak maken met de Afdeling Burgerzaken, telefonisch bereikbaar onder nummer: _____

U kunt ook binnen de bovengenoemde termijn het bij deze brief gevoegde formulier(en) volledig ingevuld en ondertekend toezenden aan de Afdeling Burgerzaken.

U moet daarbij een kopie van uw geldig identiteitsbewijs (geldig paspoort, voorzien van foto, personalia en handtekening) voegen.

Als u binnen de bovengenoemde termijn geen gebruik maakt van de mogelijkheid om uw mening naar voren te brengen, ga ik ervan uit dat u geen bedenkingen heeft tegen de verkrijging van de Nederlandse nationaliteit door het minderjarige kind/de minderjarige kinderen.

Hoogachtend,
de burgemeester,
namens deze,

(plaats) (datum)

(handtekening)

BIJLAGE 3

Model 1.57 HRWN: Formulier zienswijze andere ouder / wettelijk vertegenwoordiger omtrent verkrijging Nederlandschap van minderjarige(n)

Ondergetekende,

(geslachts)na(a)m(en) : _____
voorna(a)m(en) : _____
geboortedatum : _____
geboorteplaats en geboorteland : _____
nationaliteit(en) : _____
adres : _____
postcode en woonplaats : _____

[] heeft geen bezwaar tegen verkrijging van de Nederlandse nationaliteit door het kind/de kinderen*

_____, geboren op _____
_____, geboren op _____
_____, geboren op _____

[] heeft wél bezwaar* tegen verkrijging van de Nederlandse nationaliteit door het kind/de kinderen*

_____, geboren op _____
_____, geboren op _____
_____, geboren op _____

Toelichting:

(plaats) (datum) (handtekening)

* Als u bedenkingen heeft tegen de verkrijging van de Nederlandse nationaliteit bepaalt de autoriteit die beslist op de optieverklaring aan de hand van de handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlandschap en de aangevoerde argumenten of het kind de Nederlandse nationaliteit verkrijgt.

N.B. kopie geldig identiteitsbewijs (geldig paspoort, voorzien van foto, personalia en handtekening) bijvoegen.

TOELICHTING

ALGEMEEN

Met dit wijzigingsbesluit worden beleidswijzigingen, correcties en verduidelijkingen aangebracht in de handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlandschap, bijvoorbeeld vanwege wijzigingen in hogere of aanpalende wet- en regelgeving, jurisprudentie of vragen vanuit de uitvoeringspraktijk.

ARTIKELSGEWIJS

A, C, D, E

In de Handleiding is in de paragrafen 8.2 en 8.3 van de toelichting op artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, RWN verduidelijkt in welk geval nader onderzoek naar ernstige vermoedens, dat de vreemde ling gevaar oplevert voor de openbare orde nodig is (als uit bevraging van BVI-IB van de Nationale Politie blijkt dat er sprake is van een openstaande strafzaak en deze niet vermeld is op het uittreksel van JDD) en in welk geval geen nader onderzoek nodig is (als uit het uittreksel van de JDD blijkt dat er sprake is van openstaande strafzaken vanwege een misdrijf).

Daarnaast is paragraaf 2.4.2.3 van de toelichting op artikel 6, derde lid, RWN en de paragrafen 4 en 8.3 van de toelichting op artikel 9, eerste lid, aanhef en onder a, RWN de verwijzing naar het bevragen van opsporingsregisters en herkenningendiensten bij de Nationale Politie (zoals NSIS, OPS en HKD) aangepast in de Basisvoorziening Informatie – Integrale Bevraging (BVI-IB) van de Nationale Politie.

B

Met ingang van 1 januari 2022 is de toelichting op artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, RWN gewijzigd vanwege de inwerkingtreding van de Wet inburgering op 1 januari 2022.

In paragraaf 1.1.1 bij de toelichting op artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, RWN is aangegeven dat een aanpassingsbesluit voor het Besluit naturalisatietoets nog in procedure was. Het aanpassingsbesluit moest ervoor zorgen, dat met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 het Besluit naturalisatietoets verwijst naar de vervallen Wet inburgering uit 2013. Het aanpassingsbesluit bevat geen verwijzing naar de nieuwe Wet inburgering 2021. Inmiddels is het Besluit naturalisatietoets met het aanpassingsbesluit gepubliceerd in het Staatsblad van 18 maart 2022 (2022, 115). De tekst van paragraaf 1.1.1 bij de toelichting op artikel 8, eerste lid, aanhef en onder d, RWN is hierop aangepast. Het toetsingskader is niet aangepast.

Omdat het Besluit Naturalisatietoets inmiddels is gepubliceerd, treedt dit onderdeel in werking per 1 juli 2022.

F

Met deze wijziging van de toelichting bij artikel 15, eerste lid onder d, RWN, zijn nadere informatie en instructies over de afstandsprocedure die eerder in IND informatieberichten stonden, verwerkt in de Handleiding. Ten eerste is verduidelijkt aan welke vereisten een bewijs van afstand moet voldoen. Ten tweede is verduidelijkt wanneer en hoe de IND beoordeelt of betrokkene al het mogelijke heeft gedaan om aan de afstandsplicht te voldoen. Ten derde zijn de mogelijke gevolgen van het niet doen van afstand nader uitgewerkt. Ten vierde is beschreven hoe gehandeld wordt als betrokkene afstand heeft gedaan van zijn oorspronkelijke nationaliteit na de intrekking van het Koninklijke Besluit waarbij het Nederlandschap was verleend. Hierbij is een regel die eerder in een IND informatiebericht stond ('als de verzoeker de afstandsprocedure van de andere nationaliteit pas is gestart na de intrekking van het Nederlandschap, dan wordt het bezwaarschrift ongegrond verklaard. Dat geldt ook als de verzoeker er tijdens deze bezwaarprocedure in slaagt om alsnog een afstandsverklaring te overleggen.') versoepeld: als iemand tijdens de bezwaarprocedure tegen de intrekking van het Nederlandschap vanwege het niet voldoen aan de afstandsplicht alsnog aantoonde afstand te hebben gedaan, ook al is hij of zij de afstandsprocedure pas gestart na de datum van het intrekkingbesluit, kan de IND het bezwaar gegrond verklaren. De reden van deze versoepeling is dat het doel van de afstandsplicht is dat een naturalisandus of optant afstand doet van zijn of haar oorspronkelijke nationaliteit. Als dat gebeurt, ook al is betrokkene deze procedure te laat gestart, is er geen reden om het intrekkingbesluit in stand te laten. Ten slotte is informatie toegevoegd over de verwerking en beoordeling van (impliciete of expliciete) verzoeken om te worden ontheven van de afstandsverplichting.

G, H, I

Bij het model 1.51 HRWN ontbrak de mogelijkheid om de optieverklaring te laten ondertekenen door een wettelijk vertegenwoordiger. Die mogelijkheid is nu toegevoegd. Er is een brief aan de andere ouder/wettelijk vertegenwoordiger met het verzoek om het zienswijzeformulier model 1.56 in te vullen en in te leveren of toe te sturen toegevoegd (model HRWN-A 1.56). Die mogelijkheid wordt ook geboden voor een 'andere ouder of wettelijk vertegenwoordiger' (model 1.57 HRWN).

*De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
namens deze,
J.W.H.M. Beaujean
directeur-generaal Migratie*